

heel deze wereld haar bestand in Christus den Middelaar Gods en der menschen en in de genade Gods?

De tweede vraag is: kan de overheid, die een positieve factor is in de komst van het Koninkrijk, niet bij voortgaande ongehoorzaamheid — bij niet vervullen van Zijn taak toch een negatieve factor, een hindernis worden?

De overheid als ordebewaarder kan zich daarbij houden aan 't Woord en kan het ook doen zonder het Woord. In 1 Kor. 2:1-6 is sprake van de overheden dezer wereld. Die overheden, 't gaat daar over de Joodsche overheid die Christus veroordeelde, hebben God niet gekend. Maar gezien de zeer bijzondere beperkingen is hieraan geen algemeene conclusie te verbinden.

Trouwens had Paulus in Rom. 13 niet te doen met een heidense overheid? Indien ooit de overheid een negatieve factor in 't Koninkrijk is — dan zou het daar zijn. En toch waardeert Paulus de overheid daar en in 2 Thess. 2 die overheid als een positieve factor in de komst van 't Koninkrijk Gods.

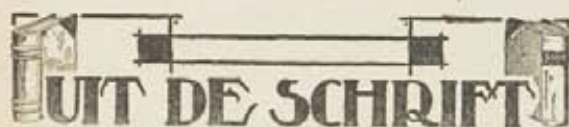
We vinden dus in de brieven van Paulus geen algemeene aanwijzingen dat de overheid een negatieve factor in 't Koninkrijk kan worden. Eerder wijst het resultaat van ons onderzoek in de andere richting. Zoo heeft ook de oude kerk het opgevat. Men denke aan Polycarpus, die zelfs toen de overheid hem vervolgde, niet naliet „de door God gestelde machten eer te bewijzen gelijk het befaamt”.

In elk geval heft het linksch gaan van de overheid (heidense overheid) den plicht tot gehoorzaamheid niet op. Dat is wel komen vast te staan.

In een volgend slotartikel zullen we op grond van deze gegevens nog enkele praktische richtlijnen trekken.

L.

H. J. W.



„Kennis” en de ernst der situatie.

„... en och, of zij heerscht, opdat ook wij met u heerschen mochten! Want ik acht, dat God ons, die de laatste apostelen zijn, ten toon heeft gesteld als tot den dood verwezen; want wij zijn een schouwspel geworden der wereld, en den engelen en den menschen.”

1 Kor. 4:8b, 9.

Nog is Paulus niet uitgesproken over de dwaze kennis-verreering en kennis-conflicten, gelijk men die te Corinthen kende. Hij begint in bovenstaande verzen een tikje ironie in zijn woorden te mengen.

Want de Corinthiërs waren tengevolge van hun kennis zoo opgeblazen geworden. Ze voelden zich. Het was ook te begrijpen: geen vervolging zooals elders; bijzondere geestelijke gaven; en dan bovendien nog zoo bijster geleerd. Ze leefden dan ook heelemaal in de stemming: „wat ontbreekt ons nog?” Heel hun optreden kenmerkt zich door dat air van zelfvoldaanheid.

Paulus steekt er een beetje den draak mee: alreede zijt gij verzadigd; alreede zijt gij rijk geworden; zonder ons hebt gij geheerscht. Gij daar in Corinthen hebt blijkbaar het maximum reeds bereikt; er blijft voor u niets meer te wenschen over, naar het schijnt. Gij tobt niet meer met de gebrokenheid van uw leven, noch met de onvolkomenheid van uw kennis. Het lijkt wel, alsof ge reeds het rijk der glorie zijt ingegaan. Maar dan hebt ge toch dat stadium bereikt zonder ons. Want wij zijn aan onzen triomf nog niet toe. Ik wilde wel, dat ge gelijk hadt; dat ge werkelijk al tot koninklijke heerschappij waart gekomen; dan zouden immers ook wij met u daarin deelen; we zouden met u verheerlijkt zijn. Maar me dunkt: ge vergist u toch wel een weinig. Het schijnt me toe, dat God ons, apostelen, niet op den stoel der eere zet. Het lijkt er veel op, dat Hij ons de laagste plaats heeft aangewezen als ten doode gedoemden; want we zijn een schouwspel geworden voor de wereld, zoowel voor engelen als menschen. We worden als gladiatoren te kijk gezet in de arena; en hemel en aarde zien toe. Ze zien toe bij onzen strijd op leven en dood; of neen, dat is nog te veel gezegd; ze zien toe bij onzen doodsstrijd.

Paulus zal wel expres het beeld der arena hebben gekozen. Want dat was bijzonder geliefd bij de menschen der kennis. Een Griek, die de wijsheid roemde, zei het gaarne zoo, dat de wijze in zijn strijd met het lot, een schouwspel was voor goden en menschen. Goden en schepselen verheugden zich over de heroïsche wijze, waarop de „intellectueel” in de arena van het leven den strijd voerde tegen vijandige machten. De wijze was een held.

Dat ideaal is ook voor de Corinthische Christenen groot: als wijze in de arena te vechten; en het applaus te oogsten van het publiek.

Och, antwoordt Paulus, we komen wel in de arena. Maar erg verheffend is het niet; en veel eer is er niet te behalen; integendeel. We worden door God daar nietgeplaatst, om met onze kennis

te pronken; we staan op de laagste plaats. God bereidt ons geen overwinningskroon, maar den marteldood. En dat gebeurt voor het oog van heel de wereld! In onze armoede en schamelheid worden we tentoongesteld. Engel en mensch, ze komen kijken naar onze stuiprekkingen.

Maar zoolang de situatie voor de kerk zoo ongunstig is, moeten we niet doen, alsof we aan de overwinning al toe zijn. En dus ook niet zoo triomfantelijk pronken met en vechten over de kennis. Wie dat doet, die stelt zich aan, alsof de zege al te behalen is; en alsof de buit reeds kan worden weggedragen. Was het maar waar! Het lijkt er wat op, nu God ons de arena binnen-drijft; en we ons publiek moeten doodvechten. Overdrijving? Nu, het lijstje kunt ge desverlangd straks wel krijgen. Zoo ik naar den mensch tegen de beesten gevochten heb te Efeze... Van de Joden heb ik veertig slagen min één vijfmaal ontvangen... Heb ik wat te roemen? Driemaal ben ik met roeden gegeeseld geweest, eenmaal gesteenigd... Vindt ge nu werkelijk, dat de kerk, die zoo in hare apostelen geslagen wordt, reden heeft tot roem: „Wij hebben het al bereikt! Regnum gloria!” Zijt ge heusch van plan, als de apostelen een lijstje kunnen overleggen: zoo vaak gesteenigd; zoo dikwijls gegeeseld; ik zeg, zijt ge nu heusch van plan, daartegenover uw nolities te plaatsen: zooveel kennis; zooveel gedebatteerd; zooveel het gewonnen; zooveel roem; zooveel aanhangers?

Wees nuchter. Zoo spreken niet ten doode gedoemden. En daarmee overwinnen we in de arena niet.

De kerk blijve zich bij al haar kennis toch altijd bewust, dat ze is strijdende kerk. Al overwint ze ook dagelijks door het geloof, die overwinning is toch ook slechts voor het geloof te constataren. We behoeven dus werkelijk niet op een kroon te hopen. De kerk behoeft heusch niet een arena te zoeken; en een schouwspel te arrangeeren. God drijft haar als slachtoffer binnen; en maakt haar tot schouwspel.

Waarom? Om te triomfeeren door haar wijsheid? Maar die vergaat wel, als de toestand zoo ernstig wordt. Waarom dan? Om het openbaar te maken, dat we zelfs in den dood nog overwinnen. Maar dan niet door onze wijsheid, doch door de wijsheid Gods. God wil demonstreeren, dat de wijsheid dezer wereld, ook onze wijsheid, voorzoover die „wereldsch” is, dwaasheid is bij Hem. Maar dat Zijn dwaasheid, de dwaasheid van het kruis, wijzer is dan de menschen; en sterker dan zij. Stervende kan de kerk in niets anders roemen dan in het kruis van Christus. Daarom mag ze, zoolang ze nog leeft, zich niet verheffen op eigen wijsheid, doch slechts zich vastklemmen aan de „dwaasheid” Gods. Dan zal ze vanzelf geen ongelukken meer begaan in het stuk der „kennis”.

A.

B. H.



Indrukken van de Generale Synode. (II.)

Pauze.

Verleden week gaven we geen „indrukken”. Niet, dat we het zonder indrukken moesten of konden stellen. Maar de synode is zoo goed als niet in plenaire zitting saamgekomen, sinds we ons laatste woord er over schreven. Dat hangt samen met een nieuwe werkwijze, die aangenomen is, en die, als ik 't goed begrijp, nog een beetje geprobeerd moet worden. Vroeger werd meestal dadelijk in plenaire zitting vergaderd, en intusschen kwamen dan de commissies samen, om onder de bedrijven door, zoo goed en kwaad als 't ging, de haar in studie gegeven stukken te onderzoeken, en vooraf er over te beraadslagen, waarna dan een rapport werd opgesteld, dat ter synode werd ingediend ter afhandeling. Natuurlijk was 't dan wel eens moeilijk, altijd zooveel onderwerpen intijds klaar te hebben in de commissies, dat regelmatig de tafel der synodezitting in pleno kon voorzien worden van genoegzame agenda-punten. Daarom is thans getracht, eerst wat meer tijd te reserveeren voor de commissies, opdat na opening der plenaire zitting wat meer schot in 't werk zou kunnen komen.

Of de nieuwe methode bevallen zal, moet nog blijken.

„Verplaatsing” van predikanten.

Een novum! Predikanten verplaatsen, gaat dat? Strookt het met het bestaande kerkrecht? En met de gangbare opvattingen inzake den zeer intiem en eigen-aardigen band tusschen kerk en predikant!

Hier liggen, ieder voelt dat, groote moeilijkheden, niet alleen van kerkrechtelijken aard, maar ook uit een oogpunt van goede tact en fijngevoeligheid.

Aan den anderen kant voelt ieder de moeilijkheid van den huidige toestand. Het beroepingswerk is in de laatste jaren grootendeels gestremd; en dat geeft allerlei bezwaren, waarvan de meeste nimmer onder woorden worden gebracht, tenzij in het bidvertrek of in vertrouwelijke sfeer. Er zijn gevallen, waarin het en voor een kerk en voor een predikant bevorderlijk zou zijn, indien langs den gewonen weg van een beroep het bloed kon worden ververscht. Vroeger waren daarvoor de banen gemakkelijk te openen; thans gaat

dat moeilijk, juist ook waar het op gang brengen van den wagen schier onmogelijk was voor gegadigden; één fout, hierbij gemaakt, brengt schade in stee van baat, en doet denken aan een medicijn, dat erger dan de kwaal heeten moest.

De kwestie is in de jaren '36-'39 bestudeerd; en algemeen was ter synode de indruk, dat het ingediende rapport de moeilijkheden op kerkrechtelijk gebied had weten te ontzeilen. Vanwege het „hiërarchisch luchtje”, dat aan het woord „verplaatsing” hangt, is het door prof. Greijdanus voorgeslagen woord „verwisseling” in de bespreking naar voren gebracht als juistere weergave van de bedoeling der commissie; dit woord is ook later officieel vastgesteld.

Zoo kwamen volgende conclusies in stemming en werden aangenomen:

I. Uw commissie beveelt der synode op dien grond aan, aan kerken en dienaren des Woords te adviseeren, conform de voorgestelde conclusies van het rapport naar de volgende regelen te handelen:

I. Indien twee kerken en haar dienaren des Woords door onderlinge samenspreking tot overeenstemming inzake de verwisseling van predikanten gekomen zijn, gaan deze kerken op denzelfden dag over tot de beroeping van elkaars dienaren des Woords en ontvangen later op deze wijze van beroeping de approbatie der classis.

II. Aan de particuliere synoden wordt door de generale synode aanbevolen elk twee deputaten ad art. 49 K.O. aan te wijzen, tot wie de kerken en (of) dienaren des Woords zich kunnen wenden als tot vertrouwensmannen, om in gevallen als bovengenoemd van raad en bijstand te dienen.

III. De bedoelde deputaten van een particuliere synode kunnen zich verstaan met die van een ander ressort, opdat verwisseling tusschen kerken uit verschillende ressorten desgewenscht worde bevorderd.

Bij een enkele, ook bij mij, was er even een klein bezwaar in zake punt II: daar worden twee vertrouwensmannen aangewezen uit een kring van deputaten, die toch tezamen gekozen zijn als mannen, aan wie men vertrouwen gaf. Aan den anderen kant legde men er den nadruk op, dat dergelijke zaken zoo voorzichtig en teer mogelijk moeten behandeld worden. En waar uiteraard (zie II) de kerken geheel vrijgelaten worden, en zij deputaten slechts behoeven te raadplegen, indien zij willen, daar was mijn bezwaar niet overwegend.

Of deze maatregel algemeen ingang vinden zal? De tijd zal 't leeren. Moeilijkheden blijven er genoeg, en die zie ik liggen niet zoozeer aan het einde, doch aan het begin van den weg, dien men hier zou dienen in te slaan. Maar al zijn er bezwaren, indien door wie het aangaat, in dezen „voor God” gehandeld wordt, kan de gegeven fingerwijzing sommigen kerken en predikanten profijtelijk zijn.

Vraagt men zich tenslotte af, wat van de genomen beslissing de uitwerking zal zijn, dan zal het antwoord van velen wel eenigszins sceptisch zijn; zoo was het tenminste ook in de wandelgangen der synode zelf. In 't algemeen reeds zullen de inleidende besprekingen en vooral ook het gebed in een vergadering, waar een beroep wordt uitgebracht op een dominee, van de andere plaats, en waarin tevens er op gerekend wordt, dat de predikant van de eigen kerk dien zelfden avond in de andere beroepen wordt, geheel anders luiden dan in gewone gevallen. De spanning is er uit weg; men beroept een ander, op een tijdstip, waarin een vacature feitelijk nog niet bestaat. De „toezegging van beroep”, een figuur, die elders reeds een officiële kerkrechtelijke plaats verkreeg, zal in zulke gevallen ook bij ons in feite de plaats van een beroep innemen. Officieel wordt de beroepen predikant nog wel „gevraagd”, over te komen; maar het vragend karakter is aan de vraag feitelijk ontnomen. Wie zou bedanken, zou spelbreker zijn.

Ook voor den beroepsbrief moeten nieuwe formuleeringen worden gevonden. Zeker, de tekst van den beroepsbrief is in elk bepaald geval weer vrij; evenals de tekst van een attestatie. Maar dat het gewone concept hier geen dienst kan doen, is duidelijk. „De kerkeraad... wenshende over te gaan tot vervulling der bestaande vacature, opdat de gemeente te dezer plaatse weer voorzien mocht worden van een nieuwen bedienaar des Goddelijken Woords...”, de zin past niet meer, want er is geen vacature. Hij (de kerkeraad) „komt tot U met de bede, dat Gij deze beroeping naar zijne gemeente in ernstige overweging moogt nemen, en bij aldien dit de leiding des Heeren met u zijn mag, haar moogt opvolgen...”, ook deze volzin past niet meer, want de ernstige overweging is al geschied, het resultaat is bekend, en feitelijk kan men niet meer terug.

De spanning is er niet meer.

Ze is alleen maar verlegd. Verlegd naar een tijdstip daarvoor, n.l. naar de vergadering, waar men besluiten moet, den voorgeslagen weg ook werkelijk op te gaan. Geen kerkeraad zal zonder de gemeente te raadplegen hier iets willen doordrijven. Stel nu, dat op een gemeentevergadering te A bezwaren rijzen tegen den dominee van B, en dat de zaak niet door kan gaan, zal dan de positie van den predikant zoowel van A als van B niet enorm verzwakt worden? Men hoopt zorgen weg te nemen, maar het gevaar, dat ze tot blijvend levensleed aangroeien, ligt voor de deur.

Wij merken dit niet op, om de genomen beslissing te wraken; daarvoor zijn we te sterk overtuigd, dat, indien er een goede methode te vinden is, wisseling van standplaats in bepaalde gevallen uitkomst geven kan. En ook, dat de rapporterende commissie het mogelijke gedaan heeft, om Scylla en Charybdis te ontzien. Maar de methode is een groote moeilijkheid. En dat werd in de synode ook wel algemeen gevoeld, naar

we meer gewone g... waardeet roepingst... is, dat h... in de ge... treffen, (dankbaar) oprechtli... moeten wel niet deze bes...

De pro... Westerlin... in zij d... kerkrech... dat de o... de orde... is (zond... ineens i... gescheit... onzekerh... de gangb... dat de s... de in '36... rapporte... De voc... cludeerd:

Aang... e... gee... door de... Acta a... missie... missive

Zeer ko... Da Duur... zaken be... tische ov... heel de z... trouwens... geweest... opdat ad... hun opm... instemmi... stateerde... die aldus... woordvoe...

Ook on... Want dit... rapportee... vestigen... motie... de rappo... vrij verta... er is gee... niet lang... uit een o... redeneeri... een verko... tenslotte... treffen, te... een aang... goed ov... zelfonderz... Men leg... thans nie... is mijn n... te doen... juist is, e...

Het wa... heel ad... die reeds... feiten bij... ze wezer... de mees... een teke... vroeger v... punt, dat... wel herin... Houting... nieuwere... ten onder... baring... zijn in c... dragen — der ouder...

Het wa... vast te l... porteer... mijn me... dighed... den kant... er is onr... van het... over ge... zou de c... in de la... misversta... een onvol... dat de m... de zaken...

Rappor... is al een... van het... beurd na... ook voor... Indien t... gewijd w... gelegd, b...